



LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan

Institutionen för handelsrätt

# Rätten till domännamn

En studie av regelverket för domännamn registrerade i Sverige

Martin Peters

Kandidatuppsats  
15 högskolepoäng

Handledare  
Jonas Ledendal

HARK11 Kandidatkurs i handelsrätt  
Handelsrätt

VT 2011



# ABSTRACT

<i>Title:</i>	The right to a domain name - a study of the regulatory framework of domain names registered in Sweden
<i>Seminar date:</i>	2011-06-07 to 2011-06-09
<i>Course:</i>	HARK11, Commercial Law Degree Bachelor Level 15 ECTS-credits
<i>Author:</i>	Martin Peters
<i>Supervisor:</i>	Jonas Ledendal
<i>Keywords:</i>	Domain name, registration, regulation, issues

The aim of this thesis is to investigate the registration process and regulation of domain name registration with the national top domain .se. The thesis intends to provide an overview of a contemporary topic and analyze issues regarding the regulatory framework. It is primarily based upon governmental propositions, applicable legislation and jurisprudence. Secondly is relevant literature used, including web-based sources, and interviews with licensed practitioners at the law firm VICI in Lund. Empirical material is gathered from these semi-structured interviews.

The right to a domain name under the national top domain .se plays an important role in the development of the Internet in Sweden. From a corporate perspective Internet is often the primary communication channel for information and services. A domain name has thus an intrinsic immaterial value. In order to protect the intrinsic value is a certain extent of legislative protection for domain name owners required. This is where the business law perspective comes into focus.

The purpose of dividing the Swedish regulation framework of domain names into two principal parts, legislation and regulation, is to make administration of domains more efficient and dynamic, while upholding a certain degree of order. Through the current regulatory framework is governmental control created and transparency of the domain name administration obtained. The framework also provides the possibility to implement and integrate international standards into the regulatory framework without a parliamentary decision by the Swedish parliament, Riksdagen. The main issue with the current regulatory framework is apparently to identify the specific infringement in a dispute.

# SAMMANFATTNING

<i>Titel:</i>	Rätten till domännamn - en studie av regelverket för domännamn registrerade i Sverige
<i>Seminariedatum:</i>	2011-06-07 till 2011-06-09
<i>Kurs:</i>	HARK11, Handelsrätt examensarbete Kandidatnivå 15p
<i>Författare:</i>	Martin Peters
<i>Handledare:</i>	Jonas Ledendal
<i>Nyckelord:</i>	Domännamn, registrering, reglering, problem

Syftet med denna undersökning är att granska registrering av domännamn under den svenska toppdomänen .se. Uppsatsen har för avsikt att ge en övergripande insyn i ett aktuellt ämne och analysera problematiken med lagstiftning och regelverk. Uppsatsen har i första hand genomförts genom studier av regeringens propositioner, gällande lagtext samt praxis. I andra hand har relevant litteratur använts, inklusive webbaserade källor, samt intervjuer med advokater och jurister på advokatbyrån VICI i Lund. Empirin baseras på intervjuerna och samtalen med auktoriserade advokater och jurister.

Rätten till domännamn med toppdomänen .se spelar en viktig roll för utvecklingen av Internet inom Sverige. Det finns ett immateriellt värde i ett domännamn. Det krävs ett skydd för näringsidkares rättigheter och skyldigheter vid nyttjande av Internet. Ur ett företagsperspektiv är Internet många gånger en primär kommunikationskanal för spridning och tillgänglighet av information och tjänster. För att detta ska fungera krävs ett regelverk. Där kommer det handelsrättsliga perspektivet i fokus. Avsikten med att dela upp regelverket för domännamnsrättigheter mellan lagstiftning och regelverk är att det skall effektivisera hanteringen av domännamn, men samtidigt upprätthålla stadgad ordning. Genom det nuvarande regelverket skapas en statlig kontroll och insyn i domänhantering under toppdomänen .se. Det finns också möjlighet för administratören att ta input från internationella standarder och implementera dessa i de svenska reglerna utan att det kräver ett riksdagsbeslut. Huvudproblemet är att identifiera lagrumsöverträdelse vid tvist.

# FÖRORD

Början på våren brukar innebära en nystart och ökad motivation för de flesta studenter. Nya kurser, nya problem och därmed nya utmaningar att ta i tu med. En uppsats är en sådan utmaning.

Jag har ända sedan jag introducerades för immaterialrätten känt att detta ämne vill jag studera. Jag fattade speciellt tycke för IT-juridik, som jag såg som ett nytt område inom juridiken och som var öppen för nytänkande och utveckling. Jag hade för avsikt att vid kursens början studera just problematiken kring IT-lagstiftningen. Jag är mycket tillfreds med det valda uppsatsämnet.

Jag vill rikta ett stort tack till mina vänner och övriga anhöriga där ute, som hjälpt mig under mitt uppsatsskrivande. Ett speciellt tack vill jag rikta till min handledare Jonas Ledendal som alltid varit behjälplig med information och källmaterial, samt till Christan Karlsson biträdande jurist på VICI advokatbyrå som bidrog med muntlig empiri till uppsatsen.

# FÖRKORTNINGAR

ABL	Aktiebolagslagen, (2005:377)
ATF	Alternativt tvistlösningsförfarande
BV	Bolagsverket
ccTLD	Country code top level domain
DNS	Domain name system
FL	Firmalagen, (1974:156)
gTLD	Generic top level domain
ICANN	Internet Corporation for Assigned Names and Numbers
IIS	Internet infrastruktur Stiftelsen
IP	Internet protocol
ISOC-SE	The Sweden Chapter of the Internet Society
MFL	Marknadsföringslagen, (2008:486)
NIC-SE	Svenska Registerverket för hantering av toppdomänen .se
PRV	Patent och registreringsverket
PTS	Post och telestyrelsen
RV	Registreringsvillkor för toppdomän .se
.SE	Den svenska nationella toppdomänen
SUNET	Swedish university network
UppL	Upphovsrättslagen, (1960:729)
VmL	Varumärkeslagen, (1960:644)
WIPO	World Intellectual properties organization

Följande begrepp är utskrivna som likvärdiga i texten:

Regeringens förarbete: *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*  
Benämns som Prop 2002/03:110.

Regerings förarbeten: *IT- politiken för samhället till politik för IT-samhället.*  
Benämns i texten som prop 2004/05:175

PTS rapport: *Strategi för ett säkrare Internet i Sverige. 2006*  
Benämns i texten som Rapporten

# INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<b>1</b>	<b>INLEDNING</b>	<b>1</b>
1.1	BAKGRUND	1
1.2	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	2
1.3	METOD OCH MATERIAL	2
1.3.1	<i>Källmaterial</i>	3
1.3.2	<i>Empiri</i>	3
1.4	AVGRÄNSNINGAR	3
1.5	DISPOSITION	4
<b>2</b>	<b>DOMÄN</b>	<b>5</b>
2.1	DEFINITION OCH FUNKTION	5
2.2	HISTORIK	6
2.2.1	<i>Steg 1: PTS blir uppdragstagare. 1992</i>	6
2.2.2	<i>Steg 2: PTS, ISOC-SE och ISS, 1995-1997</i>	7
2.2.3	<i>Steg 3: Regeringens förarbeten 2000 och 2004 ledde till utveckling</i>	8
2.2.4	<i>Steg 4: Resultatet och samverkan mellan två lagar och två tvingande praxis</i>	9
2.3	SITUATIONEN IDAG	11
<b>3</b>	<b>REGLER FÖR REGISTRERING OCH HANDEL</b>	<b>13</b>
3.1	ADMINISTRATION AV TOPPDOMÄNEN .SE	13
3.2	REGISTRERINGS FÖRFARANDE	14
3.3	REGISTRERINGSVILLKOR	14
3.4	DOMÄNNAMNSINNEHAVARENS RÄTTIGHETER	16
3.5	VÄRDE OCH HANDEL MED DOMÄNNAMN	18
<b>4</b>	<b>FIRMA</b>	<b>20</b>
4.1	INLEDNING	20
4.2	FIRMAREGISTRERING	21
4.3	SÄRSKILJNINGSFÖRMÅGA	22
4.4	REGISTRERINGSHINDER	22
4.4.1	<i>Hinder inom allmänna intressen</i>	22
4.4.2	<i>Hinder för enskilda intressen</i>	23
4.5	FIRMA SOM VARUMÄRKE	24
<b>5</b>	<b>ANALYS</b>	<b>26</b>
5.1	DOMÄNNAMNS BETYDELSE	26
5.2	LAGSTIFTNING OCH REGISTRERINGSVILLKOR	26
5.3	SAMSPEL MELLAN REGELVERKEN	28
5.4	ORGANISATION	30
5.5	AVTALSFÖRHÅLLANDET	30
5.6	GENERALISERING	31
<b>6</b>	<b>SLUTSATS</b>	<b>32</b>
6.1	VIDARE FORSKNING	33
<b>7</b>	<b>REFERENSER</b>	<b>34</b>

## BILAGOR

### BILAGA 1: INTERVJUGUIDE





# 1 INLEDNING

---

*Det inledande kapitlet introducerar läsaren till uppsatsämnet domännamn och beskriver övergripande problematiken ur ett handelsrättsligt perspektiv. Utöver det går kapitlet vidare till en diskussion vars avsikt är att klargöra uppsatsens frågeställning, avgränsningar och relevans. Kapitlet ämnar även klargöra vilket källmaterial som använts och uppsatsens disposition. Uppsatsen i sin helhet är tänkt att vara en introduktion till hanteringen av rättigheter till domännamn, ett relativt nytt problem i svensk rätt.*

---

## 1.1 BAKGRUND

Internet är ett relativt ungt fenomen, som utmärkte sig genom att på kort tid etableras som ett forum för utbyte av varor och tjänster, en kanal för såväl intern som extern kommunikation och sist men inte minst som en plattform för spridning av sociala medier. Den juridiska regleringen av Internet är således relativt ny och de juridiska regleringarna av Internet har mer än en gång kommit i konflikt med den generell liberala tillgången på publicerat material på Internet.

Sett ur ett företagsperspektiv var Internet inledningsvis ett komplement till traditionell marknadsföring för företagen. Internet har sedan dess genom ökad konsumentanvändning och effektiviseringen av försäljningen av varor och tjänster övergått till att i många fall bli primärmediet för extern kommunikation och en huvudfunktion i verksamheten. Den snabba utvecklingen av Internet innebar att företag på ett snabbare sätt kunde delge information, kommunicera och utföra handel över Internet. Med de positiva effekterna för företagen medföljde en ny juridisk problematik som den här uppsatsen ämnar belysa.

Generellt innebär immaterialrätten för firma att innehavaren erhåller rätten till själva firmanamnet då dessa definieras som kännetecken för själva verksamheten. Om en person tar fram en ny produkt under perioden då denne är anställd hos ett företag tillfaller oftast rättigheterna företaget. Den som besitter rättigheterna förfogar därmed över rätten till att bestämma användningsområdet och spridning av namnet. Det primära syftet med skyddet är att ingen utomstående part ska ta del av verket, dra ekonomisk nytta av eller förfoga över det. Däremot kan utomstående part avtala sig till rätten att nyttja verket. Ett konkret handelsrättsligt problem kopplat till Internet är att, att inneha rätten till ett firmanamn inte är detsamma som att inneha rätten till ett identiskt domännamn under toppdomänen .se. Vem äger då rättigheterna till en

domän där toppdomänen är .se? Fokus i den här uppsatsen kommer att vara på domännamn och deras funktion samt problematiken som uppstår kring dem.

## 1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Läsaren ska få ta del av en uppsats, som gör en ansats till att analysera ett aktuellt ämne inom juridiken, nämligen domännamn, och analysera problematiken inom detta område. Vidare ämnar uppsatsen avhandla vad det har för ekonomiskt värde ur ett handelsrättsligt perspektiv. Om rättigheten till ett domännamn har ett reellt ekonomiskt värde för en firma aktualiseras följande frågeställning: Vilken rätt till ett domännamn har en firma och hur ser förhållandet mellan domännamn och firmanamn ut? Detta aktualiseras juridiskt då en del av bestämmelserna inom de allmänna villkoren för registrering av domännamn är kopplade till firmalagen. I uppsatsen konkretiseras två centrala frågor: (i) Hur är den svenska regleringen för rättigheter till domännamn utformad och (ii) finns det juridiska problem i regelverket avseende kopplingen mellan firma och domäner? Uppsatsen kommer även att exemplifiera hur registreringen av domännamn har skapat en marknad för domännamn där det, i perioder, har rått en vilda västern mentalitet på grund av bristande reglering. Då IT-samhällets betydelse för samhällsutvecklingen kontinuerligt ökar, driven av en snabb teknisk utveckling, krävs att den juridiska regleringen revideras löpande. Därmed förändras hela tiden rättsläget och det är av relevans att löpande utreda vilken problematik som avhjälpes och eventuellt ny problematik som skapas. Uppsatsen granskar den svenska regleringen av Internetdomäner och syftar till en övergripande insyn i ett aktuellt ämne som upphovsmän, näringsidkare och konsumenter berörs av och måste ta ställning till.

## 1.3 METOD OCH MATERIAL

Undersökningen är i första hand baserad på material från de institutioner som ansvarar för registreringen av webbdomäner (Post- och telestyrelsen, PTS, och Internetinfrastrukturstiftelsen, IIS) samt befintlig lagstiftning. Information har även inhämtats från befintlig litteratur inom ämnet och domänregistreringsreglerna. Empiri, praxis samt hur ärenden behandlas har inhämtats via intervjuer med advokat Magnus Jansson och biträdande jurist Christian Karlsson vid advokatbyrån VICI i Lund. Empirin avser att belysa praktiska problem som uppkommer vid tillämpning av reglerna

### 1.3.1 Källmaterial

Uppsatsens primära källor är gällande lagstiftning och regelverket för domännamnsregistrering. Lagstöd avseende domännamnsregistrering finns i lag (2003:389) om elektronisk kommunikation och lag (2006:24) om nationella toppdomäner för Sverige på Internet i svensk författningssamling. Regelverket för domännamnsregistrering redogör för de gällande regler som är stadgade i IIS registreringsvillkor, RV, och föreskrifterna för alternativa tvisteförfarande, ATF. Huvudsyftet med de litterära källorna är att med en beskrivande ton ge överskådlig bild av domännamnsregistrering samt bygga fundamentet för analysen av den aktuella situationen. De litterära källorna syftar även till att ge grundläggande information om hur en uppkommen tvist hanteras i praktiken utifrån befintlig lag och praxis, samt vilka problem den nuvarande situationen kan medföra. Litteraturen valdes ut i samråd med handledare.

Det flesta förmedlare av domännamn driver av naturliga skäl sin verksamhet på Internet. I uppsatsen har information från webbdomänen .se använts. Webbdomänen .se drivs av NIC-SE<sup>1</sup>, som genom IIS är ansvariga för registrering av domäner under toppdomänen .se. Information har även inhämtats från den amerikanska domännamnsregistreringen *the world intellectual property organization*<sup>2</sup>, WIPO. Uppsatsen kommer inte att betona deras verksamhet, utan syftet till att de har granskats och använts som källmaterial är för att granska om det äger relevans för de domännamnsregistreringsregler som finns i Sverige.

### 1.3.2 Empiri

Empirin i undersökningen har inhämtats genom semistrukturerade intervjuer med praktiserande advokater och jurister vid advokatbyrån VICI i Lund. Syftet med intervjuformen var att styra intervjun, men samtidigt lämna utrymme för öppna svar och diskussion kring de olika ämnena som behandlas. Under datainsamlingsperioden inföll två intervjutillfällen (2011-03-04 och 2011-04-15). Syftet med att inhämta information från praktiserande jurister var att verifiera att branschpraxis och lagtolkning överrensstämmer med den som behandlas i litteraturen. Detta bedöms som särskilt relevant då tekniken utvecklas snabbare än juridiken inom området. Litterära källor inom området kan därmed förmodas ha ett kort bäst-före-datum.

## 1.4 AVGRÄNSNINGAR

Det handelsrättsliga området registrering och administrering av domännamn är ett stort och spretigt område, inte minst om man tar hänsyn till det internationella perspektivet. För att

---

<sup>1</sup> <http://www.iis.se/>, 2011-04-20

<sup>2</sup> <http://www.wipo.int/portal/index.html.en>, 2011-04-20

leverera en väl samlad och fokuserad uppsats inom givna ramar har uppsatsen avgränsats till att fokusera på svenska förhållanden. Internationella perspektiv har endast tagits då de äger relevans för sin påverkan på svenska förhållanden. Uppsatsen avgränsas ytterligare till idag gällande svensk lagstiftning och reglering. Historiska utblickar görs endast då det äger relevans för att visa på hur befintlig lagstiftning har vuxit fram. Uppsatsen har för avsikt att endast redogöra för den aktuella situationen kring registrering av webbdomäner i Sverige.

## 1.5 DISPOSITION

Uppsatsen är i sin helhet uppbyggd i sex kapitel. I det första kapitlet, inledningen, presenteras uppsatsämnet, frågeställning, tillvägagångssätt och urval av källor.

I kapitel två presenteras en överskådlig beskrivning av domännamn. Detta kapitel definierar begreppet domän. Utöver det får läsaren en översikt över hur organisation, regelverket och lagstiftningen kring domäner har vuxit fram.

Kapitel tre behandlar ISS, den av tillsynsmyndigheten PTS utsedda organisationen för registrering och administrering av .se-domäner. Kapitlet ger läsaren information kring hur IIS registrering går till, registreringsregler samt vilka påföljder som infaller genom ATF vid överträdelse. Utöver det tar kapitlet sikte på handel med domännamn, det svenska marknadsklimatet och domännamnsinnehavarens rättigheter.

Kapitel fyra tar sikte på begreppet firma. Inledningsvis ges en beskrivning av firmaregistrering och dess funktion samt hur firmalagen kan kopplas till den svenska domänregistreringen. I kapitlet får läsaren en överblick av begreppet firmas funktion, registrering, rättskydd och hinder.

I det femte kapitlet diskuteras problematiken kring den aktuella situationen i Sverige avseende reglerande föreskrifter. Utöver det analyseras firmarättens kopplingar till IIS dotterbolag NIC-SE. Uppsatsen avslutas i kapitel sex, där resultatet av granskningen sammanfattas och de slutsatser som dragits presenteras. Förslag på vidare forskning inom ämnesområdet presenteras även.

## 2 DOMÄN

---

*Detta kapitel definierar begreppet domännamn. Utöver det får läsaren en beskrivning av förfarandet vid registrering av domännamn inom Sverige. Kapitlets utformning är till för att läsaren ska få en översikt över regelverket, de svenska registreringsvilkorens innebörd och förståelse för domäners funktion och utveckling. Kapitellet klargör även det potentiella värdet av ett domännamn.*

---

### 2.1 DEFINITION OCH FUNKTION

För att information skall kunna sändas mellan datorer enligt befintliga kommunikationsstandarder krävs att varje ansluten dator tilldelas en unik adress, en numerisk s.k. IP-adress (*internet protocol*). För att göra Internet mer användarvänligt kopplas ett domännamn till IP-adresserna. Domännamnen fungerar som kännetecken för IP-adresserna och transkriptionen mellan domännamn och IP-adressen sker med ett stödsystem, DNS-protokollet (*domain name system*).<sup>3</sup> En domän är enkelt uttryckt en mer lätthanterlig alfabetisk adress till en specifik server och därmed till en del av Internet som en domäninnehavare kan styra över och kontrollera innehåll i, såsom information, länkförmedling, tjänster och försäljning. Användare som skriver in domänadressen till den önskade sidan dirigeras till den önskade IP-adressen. Dessa domäner hanteras globalt inom ramen för ett hierarkiskt uppbyggt system administrerat av *Internet corporation for assigned names and numbers*, ICANN<sup>4</sup>. I systemet utgör toppdomänen det sista ledet i adressen. Det är vanligast att länder har sina nationella toppdomäner (*country code top level domain*, ccTLD), vilka för närvarande i huvudsak motsvarar landskoder enligt standarden ISO 3166-1 och utgörs av två bokstäver, t.ex. .se för Sverige och .dk för Danmark. Utöver det finns de generiska toppdomännamnen (*generic top level domains*, gTLD)<sup>5</sup>, så som .com, .org och .net.<sup>6</sup> Det gemensamma för alla domäner registrerade i Sverige är att toppdomänen är .se.

Fördelen med att upprätthålla ett hierarkiskt system av domännamn är att ingen av de inblandade

---

<sup>3</sup> Prop. 2004/05:175, s. 180

<sup>4</sup> Prop. 2004/05:175, s. 214

<sup>5</sup> Prop. 2004/05:175, s. 216

<sup>6</sup> [www.iana.org/domains/root/db/](http://www.iana.org/domains/root/db/), 2011-04-04

serverna behöver ha mer information än att de kan hänvisa till den server som antingen kan hänvisa vidare eller ge den sökta IP-adressen som svar. Det betyder att de DNS-databaser som ingår i det globala nätverket endast behöver tillhandahålla användare information om lokala delar av Internet och blir därför inte ohanterligt stora och otympliga. Det vill säga om man anger att man vill göra sökning inom ett visst geografisk område så tar DNS-servern bara fram lokala sidor för den berörda domänen.

## 2.2 HISTORIK

Internet växte fram i Sverige på 80-talet, då under benämningen *Swedish University Network*, SUNET och användes som kommunikationsredskap främst mellan universitet och högskolor. År 1998 var Lunds universitet den största enskilda domänen med 16 694 anslutna datorer.<sup>7</sup> Detta var under den svenska Internetmarknadens utvecklingsperiod. Med tiden kom Internet att få en betydande genomslagskraft, likställt med radions och televisionens framfart som informationskanaler. Det definitiva genombrottet kom när datorer med Internetanslutning blev allmänt förekommande i svenska hem och privatpersoner fick tillgång till att nyttja Internets potential. Internets genomslag som informationsredskap och plattform fick även innehavarna av företagsnamn eller firmanamn att inse nyttan av att använda Internet för att leda konsumenterna till att köpa deras produkter och tjänster.

För att åskådliggöra utvecklingen delas avsnittet upp i olika etapper. Varje etapp representerar en kronologisk del av utvecklingen av regelsystemet för elektronisk kommunikation. Fokus läggs på registrering och rätten till enskilda domännamn.

### 2.2.1 Steg 1: PTS blir uppdragstagare 1992

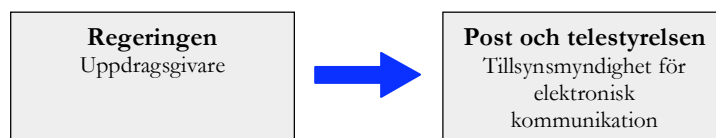
När Sveriges kommunikationsinfrastruktur utvecklades, var det en nödvändighet att regeringen gav en institution befogenheten att agera som tillsynsmyndighet för elektronisk kommunikation på nationell nivå. Denna roll gavs till den statliga myndigheten PTS.<sup>8</sup> Myndighetens roll blev att stadga ett regelverk för elektronisk kommunikation och för att utveckla redan befintlig lagstiftning. Uppdraget att utveckla och revidera befintlig lagstiftning är en nödvändighet eftersom tekniken hela tiden utvecklas, vilket leder till att det inte alltid är självklart vilken sanktion inom det aktuella regelverket som ska tillämpas. Lagen anger vilka sanktioner som ska ske, men är inte alltid helt tydlig med vad som gäller avseende nya elektroniska kommunikationsformer. PTS tackade inledningsvis nej till att medverka till att finna lösningar till

---

<sup>7</sup> [www.nisus.se/sodertorn/epliktutr.html](http://www.nisus.se/sodertorn/epliktutr.html), 2011-04-05

<sup>8</sup> Prop. 2002/03:110, kap 22.

ett fungerade regelsystem<sup>9</sup> för domännamn vid förfrågan från Kungliga tekniska högskolan, KTH, som då administrerade SUNET. Det kvarstår ändå att PTS genom regeringens direktiv blev ansvarig tillsynsmyndighet för elektronisk kommunikation och där med inför regeringen ansvarig för toppdomänerna i Sverige.



**Figur 1.** Regeringen representerar uppdragsgivare och PTS uppdragstagare.

### 2.2.2 Steg 2: PTS, ISOC-SE och ISS, 1995-1997

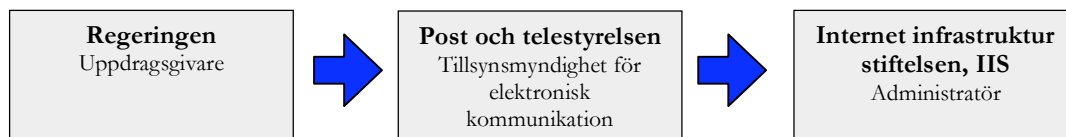
Under 1995 började organisationen *The Sweden Chapter of the Internet Society*, ISOC-SE,<sup>10</sup> som är en del av den internationella Internetorganisationen *Internet Society* att skissa på en ny organisationsform som skulle bli lättare att hantera. Deras förarbete resulterade 1997 i IIS, som skulle komma att bli organisationen för administration av domännamn och som agerar som granskningsinstitution.<sup>11</sup> IIS arbete är en nödvändighet sedan möjligheten att registrera domännamn utvidgades från att vara begränsad till endast offentliga institutioner och företag, till att alla juridiska personer kan ansöka om domännamn. IIS roll är att förebygga otillbörlig tilldelning av domännamn och tvister kring rätten till ett specifikt domännamn. När den nationella lagstiftningen rörande Internetdomäner stadgades innebar det att Internets tjänster skulle falla under lagar och regler för elektronisk kommunikation, därmed blev PTS ansvariga för Internetinfrastrukturen. I och med att IIS redan verkade som oberoende administratör inleddes en samverkan mellan de två parterna. IIS samverkan med PTS har givit stiftelsen en myndighetsroll som ansvarig för domännamnsregistrering.<sup>12</sup> PTS blev tillsynsmyndighet och IIS fick fortsatt befogenhet att agera som administratör av toppdomänen .se och ha ansvar för att ta fram regler för registrering av Internetdomäner. Anledningen till att IIS fick fortsatt förtroende var att deras arbete med domännamn redan var etablerat.

<sup>9</sup> <http://www.iis.se/om-se/historik>, 2011-04-20

<sup>10</sup> [http://www.isoc.se/index.php?option=com\\_content&view=article&id=44&Itemid=53](http://www.isoc.se/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=53), 2011-05-12

<sup>11</sup> <http://www.iis.se/om-se/historik>, 2011-04-20

<sup>12</sup> <http://www.iis.se/om-se/historik>, 2011-04-20



**Figur 2.** Regeringen är uppdragsgivare, PTS agerar som tillsynsmyndighet och IIS är utav PTS berättigad administratör av registrering av domännamn.

### 2.2.3 Steg 3: Regeringens förarbeten 2000 och 2004 ledde till utveckling

I regeringens IT-proposition (Prop. 1999/2000:86) konstaterades att informationstekniken inom en snar framtid skulle komma att vara representerad geografiskt över hela nationen.<sup>13</sup> Prop. 1999/2000:86 stadgar att informationssamhället innefattar även de människor och organisationer som bygger, driver och använder systemen, samt de svenska rättsliga och ekonomiska villkor som reglerar dem. En förutsättning för att utvecklingen av informationssamhället skall fortsätta är att utvecklingen av tekniska och icke-tekniska delar av informationssamhället sker parallellt. Ett juridiskt skydd av rätten till domännamn är en essentiell del av den icke-tekniska dimensionen.<sup>14</sup> Ett tydligt exempel på detta är regeringens proposition 2002/03:110, där PTS på uppdrag av regeringen är befogad att utreda säkerheten av elektronisk kommunikation inom telenäten.<sup>15</sup>

Proposition 2004/05:175 är inom Sverige den främsta milstolpen för utvecklingen av lag 2006:24 om nationella toppdomännamn för Sverige på Internet. I propositionens förarbeten klargör regeringen att det behövs skapas ett tryggt nationellt Internetklimat. Trygghet skapas i första hand för de företag som vill skaffa sig rätten till ett domännamn. Propositionens målsättningar är tydligt framtagna för att skapa ett skydd som ska resultera i trygg Internetanvändning och tillit, men framför allt öka förståelsen för vilka rättigheter och skyldigheter en individ har vid publikation av material under toppdomänen. Skälet till regeringens förslag är att målbilden även i fortsättningen bör vara att skapa ett informationssamhälle som inkluderar alla<sup>16</sup>.

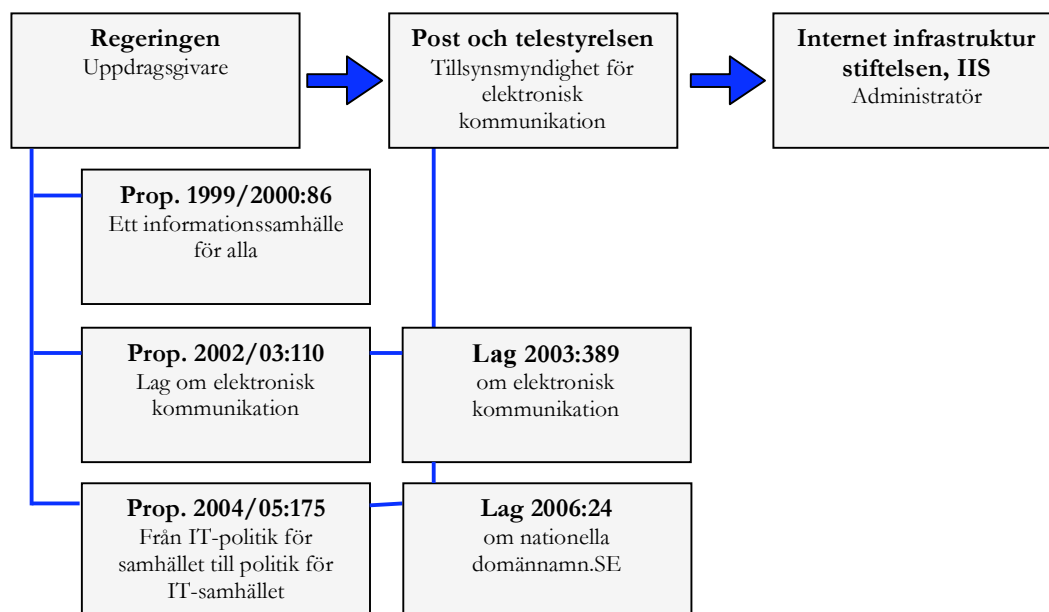
<sup>13</sup> Prop. 1999/2000:86, kap 4.1, s. 13.

<sup>14</sup> Prop. 1999/2000:86, kap 7, s. 131

<sup>15</sup> Prop. 2002/03:110, s.57

<sup>16</sup> Prop. 2004/05:175, kap 5, s. 33





**Figur 3.** Regeringens förarbeten presenteras som ett resultat utav en strävan mot att Sverige skall ha ett öppet, men kontrollerat Internetklimat. Klimatet ska vara användarvänligt, begripligt och säkert. Dessa lagar kopplas till PTS i egenskap av tillsynsmyndighet av Internet och IIS genom direktiv från PTS.

#### 2.2.4 Steg4: Resultatet och samverkan mellan två lagar.

Den första lagen för domännamn i Sverige med toppdomänen .se, lag (2006:24) om nationella toppdomännamn för Sverige på Internet, är ett resultat av ett uppvaknande från svensk sida när man insåg domännamns betydelse. Framtagandet av en ny lag följer ett klassiskt utvecklingsbeteende. Befintliga lagar omfattade inte det aktuella rättssubjektet, eftersom lagstiftning avseende immateriella rättigheter inte behandlar domännamn. Utifrån befintlig lag bedöms domännamn och Internet som en del av lagstiftningen för elektronisk kommunikation. För att komma till rätta med problematiken fanns tre möjliga utvägar:

- i. Revidera immaterialrättens förutsättningar, så att domännamn räknas som ett immateriellt skyddsobjekt.
- ii. Revidera lagen om elektronisk kommunikation så att den inkluderar nationella toppdomänen .se
- iii. Göra en ny lag för domännamn med toppdomänen .se

Det sist nämnda alternativet var det som valdes. Anledning till att man valde att stifta en ny lag för domännamn var att man ansåg att det var nödvändigt, då det inte gick att på ett meningsfullt sätt revidera existerande lagstiftning. Existerande lagstiftning infördes för att reglera andra elektroniska kommunikationsmedier och man riskerade att dessa lagars syfte förfelades. Samtidigt

ansågs det rådande Internetklimatet vara ohållbart i och med att antalet användare ökar hela tiden och därmed ansåg man att staten skulle ha insyn och tillsyn över domännamnsadministrationen.<sup>17</sup>

Med den nya lagstiftningen, dess bilagor och förarbeten blev registreringen av domännamn väl reglerad. Det går dock inte att säga att bedömningen av domännamn är enkel. För att exemplifiera hur det kan en uppstå problematik när domännamn ska fördelas väljs det fiktiva exemplet Always. Reseföretaget Always, som var en del av resekoncernen MyTravel Group som sedermera slog sig samman med Thomas Cook AG 2007<sup>18</sup> och bildade Thomas Cook Northern Europe 2008, registrerade sig och erhöll rättigheterna till domännamnet always.se. Efter att visat otillfredsställande resultat slogs Always 2006 samman med MyTravel airways andra resebolag Ving. MyTravel som fortfarande existerade vid tidpunkten behöll rättigheterna till domänen always.se, som är länkat till Vings hemsida. Numera äger Thomas Cook moderbolag, Tomas Cook Group, rättigheterna till såväl Always.se som ving.se. Företaget Proctor and Gamble, P&G, är ägare av varumärket Always.<sup>19</sup> Under detta varumärke tillverkar och distribuerar företaget sanitetsbindor. Varumärket lanserades efter det nu inte längre existerande resebolaget Always. P&G fick eftersom det fick fäste i Sverige senare registrera sin domän Always under en annan toppdomän än .se. Idag har Proctor and Gambles rättigheterna till always.com och always.nu. Livsmedelskoncernen Kraft foods marknadsför choklad under snarlika eller identiska varumärkesnamn som de ovan nämnda företagen. De tre produkterna/tjänsterna bedöms att de inte skulle kunna förväxlas, men frågan är vilket av företagen som har rätt till domännamnet som enklast kan skrivas ut always.se?

Problemet för jurister här är att klargöra vem som äger rätten till det specifika domännamnet och definiera vilka eventuella överträdelse som har gjorts och därmed vilken sanktion som skall tillämpas. Internet är komplext eftersom det är definierat som elektronisk kommunikation, men samtidigt abstrakt uttryckt som en funktionell marknad. Denna funktionella marknad stäcker sig över en mängd rättsregler, vilket gör det svårt att definiera om en överträdelse med medföljande sanktioner är av civilrättslig eller offentligrättslig karaktär.<sup>20</sup>

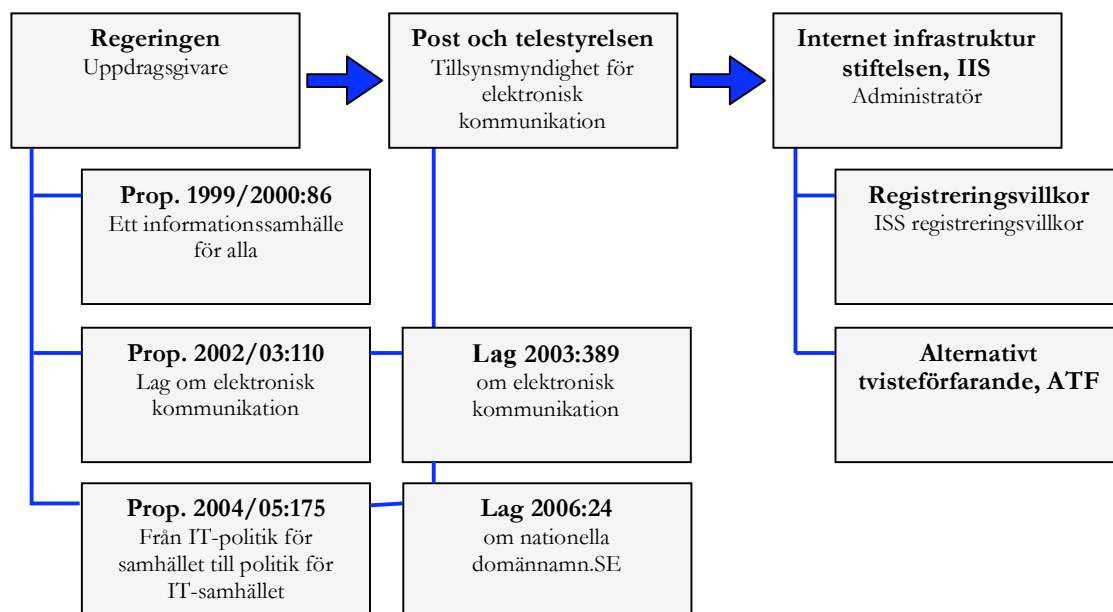
---

<sup>17</sup> Prop. 2004/05:175, kap 16.3, s. 218

<sup>18</sup> <http://www.thomascookgroup.com/history>, 2011-05-23

<sup>19</sup> [http://www.pg.com/en\\_US/brands/all\\_brands.shtml](http://www.pg.com/en_US/brands/all_brands.shtml), 2011-05-12

<sup>20</sup> Karlsson, C. Jansson, M., VICI advokatbyrå, 2011-04-15, se Bilaga 1.



**Figur 4.** Samtliga regeringens förarbeten är kopplade till två lagar: (i) lag (2003:389) om elektronisk kommunikation och (ii) lag 2006:24 om nationella toppdomännamn för Sverige på Internet. Dessa lagar reglerar bemyndigandet till tillsynsmyndigheten PTS och den administrativa enheten IIS samt vilka prestationer som krävs av parterna, både ansökande part och domännamnsadministratören.

## 2.3 SITUATIONEN IDAG

Till dags datum definieras författningsstödet huvudsakligen av två lagar i den gällande svenska lagstiftningen: (i) lag (2003:389) om elektronisk kommunikation och (ii) lag (2006:24) om nationella toppdomännamn för Sverige på Internet. Lag 2003:389 om elektronisk kommunikation fokuserar på äldre kommunikationskanaler såsom telefoni, radio och tv. Lag (2006:24) om nationella toppdomännamn för Sverige på Internet är speciellt framtagen för att klargöra regelverket för Internetdomäner inom Sverige. Utöver det så finns IIS registreringsvillkor. Lagstiftningen stadgar att det är detta regelverk som reglerar toppdomänen .se och att föreskrifterna i ATF är gällande för att reglera tvister som rör domännamnsregistrering och domänrättigheter. Som en del av registreringsprocessen godtar ansökande part IIS nuvarande registreringsvillkor från 2011<sup>21</sup>. Överträdelse mot RV handläggs enligt ATF:s gällande regler, om IIS godkänner väckande parts talan för utredning av ärendet.<sup>22</sup> Det gör att registreringsprocessen bygger på avtal mellan sökanden och administratören som är direkt underordnad tillsynsmyndigheten.

<sup>21</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011, kap 2.

<sup>22</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011, kap 13, s. 11

Innan reglerna för rätten till domäninnehav reviderades, så kunde vem som helst ta ett namn och registrera det som sitt domännamn. Efter revideringen så finns det tvingande regler. För att få registrera ett domännamn måste domännamnet granskas. I granskningen ingår frågeställningen varför domänen ska tilldelas det namn som den registreringsökande önskar. Reglerna säger att för att tilldelas ett domännamn måste informationen alternativt innehållet inom domänen vara relevant kopplat till namnet<sup>23</sup>. Inledningsvis när Internet blev mer allmänt nyttjat och användarvänligt var det inte alls ovanligt att domännamn togs av enskilda datoranvändare med det enda syftet att pressa företag på pengar.

Den nuvarande lagregleringen och regelverket presenterar följande lösning på ovan nämnda exempel: Det är den som först hinner hävda rätten att inneha domännamnet som erhåller domännamnet. I detta fall så var det resebolaget Always som var först av de tre och därmed tillföll rättigheterna dem och deras dåvarande moderkoncern MyTravel Groupe. Reglerna som stadgar detta presenteras mer utförligt i kapitel tre.

År 2009 fick PTS från näringsdepartementets beredning och regeringens beslut<sup>24</sup> uppdraget att granska öppenhet kopplat till Internet och utifrån det utforma och presentera strategier och reviderande regler för ett säkrare svenskt Internetklimat. Detta är en åtgärd för att hålla gällande lagstiftning och regelverk *à jour* med den tekniska utvecklingen. Ett säkert Internetklimat sett ur ett handelsjuridiskt perspektiv har stor betydelse, då nätbaserad handel har ökat explosionsartat. Internet har blivit Sveriges mest använda elektroniska kommunikationskanal genom sitt utbud av information, sociala medier, produkter och tjänster. Ur ett handelsrättsligt perspektiv innebär rätten till ett domännamn en möjlighet för företag att erhålla ett visst skydd för sin investering och sitt varumärke mot otillbörliga intrång så som t.ex. renommésnyltning. Skyddet innebär i huvudsak att utomstående inte kan använda ett namn som kan vilseleda konsumenter eller kapa domännamn och utpressa företag.

---

<sup>23</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011, kap 4, s. 5

<sup>24</sup> Näringsdepartementets: Uppdrag till PTS utreda begreppet ”öppenhet”, 2009, N2009/4830/ITP

## 3 REGLER FÖR REGISTRERING OCH HANDEL

---

*Detta kapitel behandlar IIS arbete. Kapitellet ger läsaren information om IIS registreringsförfarande, registreringsregler och vilka påföljder som infaller vid regelöverträdelse genom alternativt tvisteförfarande. Utöver det tar kapitlet sikte på handel med domännamn, det svenska marknadsklimatet och domännamnsinnehavares rättigheter.*

---

### 3.1 ADMINISTRATION AV TOPPDOMÄNEN .SE

Toppdomänen .se inriktar sig på domäner som har Sverige som geografiskt område. Toppdomänen .se är en del av den privata stiftelsen IIS, som har ansvar för den Svenska avdelningen för toppdomäner. Ansvaret innebär förarbeten såsom upprättande av regelverk och registrering av domännamn. IIS roll är att förebygga otillbörlig tilldelning av domännamn och slita tvister kring rätten till ett specifikt domännamn. Utöver det ansvarar IIS för administration av domännamn och teknisk drift av det nationella domännamnsregistret. ISS medverkar även till en viss del i överlåtelse av domännamn. IIS målsättning är att främja en positiv utveckling av Internet, förse det svenska Internetklimatet med stabilitet i infrastrukturen och främja forskning, utveckling, utbildning och undervisning inom data- och telekommunikation med särskild inriktning mot Internet. Verksamheten finansieras av det överskott som genereras av registreringsavgifterna för domännamn. År 2009 hade stiftelsen ett överskott 38,5 miljoner som är avsatt för utvecklingen av Internet i Sverige.<sup>25</sup>

IIS behövde inom sin organisation ett organ som helt kunde sköta registreringsprocessen. För detta ändamål har stiftelsen bildat ett aktiebolag kallat *Network Information Centre Sweden Aktiebolag*, NIC-SE. NIC-SE ägs i sin helhet av IIS och har till uppgift att sköta den dagliga driften och administrationen av toppdomänen.<sup>26</sup>

---

<sup>25</sup> <http://www.iis.se/om-se>, 2011-05-20

<sup>26</sup> Prop. 2004/05:175, kap 16.1.4, s. 218

## 3.2 REGISTRERINGSFÖRFARANDE

När en näringsidkare vill registrera ett domännamn under .se-domänen lämnas en ansökan in till NIC-SE. Ansökan lämnas in via ett bolagsombud. Dessa bolagsombud finns angivna på en ombudslista som NIC-SE tillhandahåller. NIC-SE tillhandahåller även ansökningsblanketter och information om gällande regelverk för att få ett domännamn registrerat. Det inkluderar information om den avgift som tas ut vid ansökan om registrering. Därefter tas också en årsavgift ut under den tid som domännamnet är registrerat under domänen. Ombuden vidarebefordrar ansökningarna till NIC-SE. Efter det att ansökningarna prövats meddelar NIC-SE ombudet om huruvida ansökan beviljats.<sup>27</sup>

## 3.3 REGISTRERINGSVILLKOR

Regelverket för registrering under toppdomänen .se är ett avtalsförhållande mellan användare och NIC-SE. Avtalet innebär ett strikt ansvar för avtalsparterna. Bestämmelserna som reglerar registreringen av domännamn hänvisar till ett normativt baserat regelverk, som i sin helhet ska reglera registrering och tvisteförfarande.<sup>28,29</sup> Enligt villkoren som beskrivs i RV kap 3.1.1 så måste en domännamnansökande vara en fysisk eller juridisk person med giltigt person- eller organisationsnummer, som ska finnas registrerad hos myndighet. Registrering sker enligt ”först till kvarn”-principen, d.v.s. den ansökning som kommer in först kommer att granskas först av NIC-SE. Enligt RV kap. 4.2.1 har innehavaren av ett domännamn skyldigheten att kontrollera så att man inte inkräktar på andras rättigheter eller på annat sätt strider mot gällande författning. Det innefattar även skyldigheten att återspegla vilken verksamhet som avses och den tilltänkta kopplingen till domänmanet, om inte detta följs så resulterar det i avregistrering enligt RV kap 6.1. Användaren har som skyldighet att underrätta då det föreligger förändring av förhållanden som låg tillgrund för registreringen. Detsamma gäller även efter överlåtelse, då en annan än den ursprungliga användaren disponerar domänen. Skyldigheten att återspegla verksamhet och domännamnets koppling till den ursprungliga ansökan kvarstår, annars fodras omregistrering. När en intressent, genom att bevisa motparts överträdelse av RV antingen fått motparts domännamn avregistrerat eller via alternativt tvisteförfarande överlåtet, övertar denne rätten till domänen först efter omregistrering, enligt vad som föreskrivs i RV:s regler i kap 3.<sup>30</sup>

ATF är kopplat till RV som ett regelverk för att slita tvister avseende överträdelser av RV. En part skickar då in en ansökan om alternativt tvisteförfarande enligt ATF, då parten känner att

---

<sup>27</sup> Prop. 2004/05:175, kap 16.1.4, s. 218

<sup>28</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011.

<sup>29</sup> Förfaranderegler för alternativt tvistlösningsförfarande för domännamn i toppdomänen .se, 2010.

<sup>30</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011.

dennes rättigheter har kränkts av utomstående part enligt RV 7.2. IIS utser då tre oberoende utredare som skall agera som tvistelösare. Dessa skall uppfylla tre kriterier: (i) vara sakkunniga, (ii) vara obundna och (iii) vara opartiska.<sup>31</sup> Tvistelösarnas uppgift är att granska om överträdelse av RV har ägt rum och vilken påföljd detta bör resultera i. ATF är en förteckning av regler som tvistelösarna måste följa vid sin granskning och de kommunikationskrav som finns mellan tvistelösaren och ansökanden som väcker talan .

Ett tidigare problem med domännamnsregistrering var att det var lättare att få oberättigad rätt till ett domännamn. Detta resulterade i ofta i s.k. *blackmailing*. Det innebar att en person tog ett domännamn som hade kännetecken för specifika företag och utpressade företagen på betalning för att de skulle få domännamnet överfört till sin ägo, genom att publicera t.ex. olämpligt material som skadade företagets profil. Detta problem åtgärdades genom en klausul i de nuvarande registreringsreglerna, som kungör att ett domännamn måste vara förankrat i ett redan befintligt firmanamn. Det har minimerat risken för *blackmailing*, men problemet med rätten till specifika domännamn kvarstår om två firmor med samma namn, men med helt skilda verksamheter, ansöker om ett specifikt domännamn med toppdomän .se. Ett tydligt exempel är tidigare nämnda situationen med Always.se, se avsnitt 2.2.4. För att lösa problemet har man i Sverige ett system som gör att man kan ha liknande domännamn, men som karaktäriseras av särpräglade suffix i huvuddomänen, som ligger under toppdomänen. Det finns dock fortfarande kvar en ”först till kvarn”-princip när en intressent skickar in en ansökan om domännamnsregistrering.

I teorin fungerar det så här: Personen X vill boka en resa och söker efter toppdomänen Always.se. I nästa steg erbjuds X alternativ genom en lista av andra domäner som kallas huvuddomäner och dessa har ett tillägg i sitt domännamn som identifierar den som företag, organisationer och privatpersoner. Syftet med att dela upp domänerna i olika kategorier, är att det blir lättare för användare att hitta den information som eftersökes och lättare för domämförmedlare att kontrollera. Därmed minskas risken för intrång i andras rättigheter. Varumärken är den grupp av domäner som har speciella krav. Följande krav ställs: (i) Nationellt kännetecken för varor eller tjänster som är registrerat hos Patent och registreringsverket (PRV) och där registreringen vunnit laga kraft, (ii) internationellt kännetecken, som är skyddat i enlighet med det s.k. Madridprotokollet<sup>32</sup> och efter design som har registrerats samt där registreringen har vunnit laga kraft i Sverige, eller (iii) kännetecken, som genom registrering såsom EU-varumärke hos registreringsmyndigheten OHIM i Alicante, Spanien, har vunnit laga kraft i Sverige. Endast

---

<sup>31</sup> Förfarande regler för alternativt tvistlösningsförfarande för domännamn i toppdomänen .se, 2010, 1 § 3 st

<sup>32</sup> <http://www.prh.fi/sv/tavaramerkit/kvrekisterointi/madrid.html>, 2011-05-23

hela ord i varumärket, såsom det framställs på registreringsbeviset, registreras som domännamn under huvuddomänen .tm.se.<sup>33</sup>

### 3.4 DOMÄNNAMNSINNEHAVARENS RÄTTIGHETER

Den aktuella marknaden erbjuder användare olika skydd för sina domännamn. Domännamn är betrakta som en immateriell resurs, varav innehavare av rättigheterna till ett domännamn åtnjuter liknande skydd för intrång som ett varumärke, dock har innehavaren skyldighet att se till att uppgifter som lämnas vid registrering är korrekta.<sup>34</sup>

Däremot behöver inte innehavaren av rätten till domännamnet inneha rättigheterna till den information eller tjänst som webbsidan i fråga kan erbjuda. En användare kan däremot ingå avtal med en andra part om att sprida denna parts produkter eller tjänster. Det kan liknas med ett licensavtal på global basis. En vanligare variant är att en andra part abonnerar på en plats på en domän. Andra part erhåller då exponering av sina produkter eller tjänster vid besök på den abonnerade domänen. När innehavare av rätten till domännamn genomför en väsentlig förändring av innehållet på domänen eller överlåter den har innehavaren upplysningsplikt mot NIC-SE.

Domänregistrering godkänns inte för den näringsidkare som inte har ett inarbetat varumärke eller ansökt om varumärkesregistrering som vunnit laga kraft. Om inte dessa prerequisit är uppfyllda existerar inget legitimt varumärke och därmed ingen rätt till det specifika domännamnet. Det kan jämföras med att inte få ett patent registrerat hos PRV eller inte få sig tilldelat ett organisationsnummer från skatteverket, vilket innebär att man inte kan åberopa några rättigheter.

I teorin skulle det kunna innebära att näringsidkare med verksamheter av mindre proportioner inte skulle kunna registrera sina varumärken som domännamn, då de sällan har väl inarbetade eller registrerade varumärken. I praktiken är det möjligt för dem att registrera varumärken som domännamn, men endast då det inte förekommer konkurrens från inarbetade varumärken.<sup>35</sup>

Det finns en risk att möjligheten att åberopa rätten till domäner missbrukas. Webbhotell tillhandahåller en tjänst till sina kunder, som innebär att man abonnerar på en plats i deras domän och länkar besökare till sin sida. Det innebär att webbhotellet har rätt till domänen som en användare lägger upp under den tiden som användaren abonnerar på tjänsten, men så fort det avtalet löper ut förlorar webbhotellet den rätten. Upplägget är inte konfliktfritt.

---

<sup>33</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen.se, 2011.

<sup>34</sup> Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011, st. 4, s.5

<sup>35</sup> Rosén, J., Media och immaterialrätt, 2003, kap 2, s. 41



Borås-företaget Comitnets webbhotell hamnade i dispyt med sina kunder genom att företaget registrerade kunders domäner och därmed erhöll rätten till domännamnet. Detta pågick systematiskt i flera år. Comitnet hade använt denna metod för att tvinga kunder att fortsätta abonnera på deras tjänst och försvåra möjligheten att byta webbhotell, vilket det visade sig att många kunder ville. Många påpekade att de inte var nöjda med de tjänster som Comitnet förmedlade. NIC-SE utredde saken och kom fram till att Comitnet hade agerat felaktigt. Comitnets agerande sågs som ett intrång enligt vad RV föreskriver och därmed fick Comitnet lova att överföra domänerna till deras rättmätiga rättighetsinnehavare. Dock menade Comitnets ledning att det avtal som kunderna hade skrivit på klargjorde alla förutsättningar för att abonnera på webbhotellets tjänster. Situationen visar att om att felaktigheter inte uppmärksammas och anmäls, så händer inget. Därmed förutsetts att användare går in med inställningen att agera efter god sed utifrån RV.<sup>36</sup>

Resultatet blir att om domännamn inte reglerades med tydliga sanktioner för överträdelse så skulle frekvensen av obehöriga registreringsansökningar av domäner öka. För att förhindra att det ska inträffa och orsaka onödiga rättsliga kostnader, så finns det i RV ett flertal klausuler som reglerar detta. RV fyller syftet att hindra opportunisterna från att registrera andras skyddade kännetecken och få rätten till webbdomänen.

Om varumärket inte är registrerat saknas varumärkesskydd och därmed riskerar upphovsmannen till varumärket att obehöriga registrerar ett domännamn som gör intrång på rättigheter som rör hans varumärke. Genom RV skall den som har ett etablerat varumärke kunna vara säker på att ingen annan kan dra nytta av varumärkets kännetecken genom att registrera det under toppdomänen .se. Ett exempel på är fallet med Ikea mot iloveikea.se.

Domännamnet iloveikea.se blev föremål för en tvisteuppgörelse under 2009. Webbsidans grundare Klas-Göran Karlsson skapade hemsidan iloveikea.se, som en del av hans affärsidé att köpa upp och sälja begagnade IKEA-möbler. IKEAs ledning ogillade att företagets namn förekom i domännamnet och väckte talan mot Karlsson. De krävde att domännamnet skulle avregistreras från Karlsson och överlätas till IKEA.<sup>37</sup>

Tvistelösarna gjorde bedömningen att ordet IKEA i domännamnet var framträdande och utgjorde en dominerande del av namnet. Att inkludera IKEA i domännamnet ansågs inte vara en nödvändighet för att bedriva andrahandshandel med möbler från tillverkaren. IKEA ansågs dessutom vara ett etablerat varumärke och domännamnet iloveikea.se skulle utgöra en risk för förväxling, då det skulle av användarna kunna tolkas som om IKEA själv stod bakom verksamheten. Valet att inkludera IKEA i domännamnet gjordes för att underlätta för användare

---

<sup>36</sup><http://www.idg.se/2.1085/1.17893>, Nic-se tar Comitnet i örat, 2004., 2011-04-23

<sup>37</sup> [http://www.e24.se/entreprenor/ikea-tar-namnstrid-om-iloveikease\\_1350537.e24](http://www.e24.se/entreprenor/ikea-tar-namnstrid-om-iloveikease_1350537.e24), 2011-05-23

att hitta till webbplatsen, då det gav en träffsäkrare sökning på Google. IKEA vann tvisten genom ATF. Karlssons agerande ansågs vara överträdelse av de tre direktiven: (i) förväxlingsbarhet, (ii) eget intresse och (iii) ond tro. Domänen iloveikea.se avregistrerades och överläts till IKEA, som sedermera valde att inte använda namnet i sin verksamhet. Karlsson bedriver dock än idag samma verksamhet med begagnade IKEA-möbler, men med domännamnet billyandfriends.se, som är inspirerat av en av IKEAs mest igenkända möbler, bokhyllan Billy.<sup>38</sup>

Vid registrering av domän hos NIC-SE erhåller upphovsmannen rätten till att erhålla, inneha och uppsäga sig rättigheterna till domänerna och samtidigt erhålls skyldigheten att informera NIC-SE om samtliga väsentliga förändringar avseende domänen. Upplýsningsplikten innebär även att användaren måste underrätta NIC-SE vid uppkommande av tvist, som kan komma att påverka rätten till det aktuella domännamnet. Det ska tilläggas att det är sällan som dessa tvister tas till domstol utan tvisterna förlikas oftast efter ATF:s föreskrifter.

### 3.5 VÄRDE OCH HANDEL MED DOMÄNNAMN

Liksom andra varor har domännamn ett värde. För att skapa eller öka det kommersiella värdet önskar företag använda sina varumärken som domännamn. Ett varumärkes värde grundas på exponering, igenkännande och den underliggande verksamhetens värde. Domännamn genererar även ett värde genom den trafik domänen genererar. Så länge Internet har existerat så har innehavare av domäner insett värdet i att deras varumärke kopplas till domänen. Det som krävs är att varumärket kan användas som underlag för domännamnsregistrering.

Det finns en attraktiv marknad för handel med varumärken, genom till exempel överlåtelse eller licens att bedriva verksamhet inom specifikt geografiskt område. Utöver licensiering av varumärken kan även verksamhetskännetecken överlåtas. Domännamn är ett verksamhetskännetecken och sålunda kan man se likheter med handeln med varumärken och handel med domännamn.

Ett företags generella målsättning med ett varumärke är att etablera sig genom igenkänning, t.ex. genom logos, motto, slogans och grafisk profil. På detta sätt skapas inkänningstecken för företaget eller deras produkter. Genom Internet skapas en möjlighet att nå ut på en bredare basis och dra nytta av ett varumärkes igenkänningstecken för att generera trafik till en domän. Domännamn är ett komplement som befäster ett varumärkes igenkänningstecken. Internet och

---

<sup>38</sup> ATF, Beslut 2009-09-06 ärende nummer 320

nyttan med domännamn har underlättat processen att etablera ett företagsnamn eller ett varumärke.

Internet har även kommit att bli många företags primära kommunikationskanal med sina målgrupper. Licensiering och överlåtelse av en sådan kanal ger en näringsidkare möjligheten att nå en viss etablerad målgrupp och på så sätt generas ett värde och en vara som kan handlas.

Värdet av ett domännamn kan resultera i affärer av stora proportioner. Ett väldokumenterat exempel på hur stort värdet av ett domännamn kan bli är fallet med domännamnet sex.com. Domännamnet sex.com registrerades 1994 av Gary Kremen, som sedermera genom ett bedrägeri förlorade rättigheterna till en anställd, Stephen Cohen. Den juridiska processen varade i fem år och vid den slutliga rättegången 2001 fick Kremen ut totalt 65 miljoner dollar i skadestånd. Den senaste affären där det eftertraktade domännamnet uppmärksammades var när företaget Escom LLC, dåvarande innehavaren av rättigheterna, på grund av konkurs, sålde sex.com den 20 oktober 2010 till det karibiska finansbolaget Colver holdings för 13 miljoner dollar motsvarande ca 86 miljoner SEK.<sup>39</sup> Kremen kom att figurera i andra sammanhang av liknade slag, nämligen som grundare av nätdating domänen Match.com som idag ägs av Internet företaget InterActiveCorp<sup>40</sup>

För att Sverige skall kunna bibehålla utvecklingen av registreringsregelverket för domäner är det av betydelse att motverka att domäner skall vara föremål för kommersiell handel. Kommersiell handel tenderar att bli en fråga om vem som kan betala, vilket innebär att småföretagare kan få sina immateriella resurser på Internet uppköpta av större företag. Detta skulle hypotetiskt kunna leda till att alla domännamn inom Sverige ägs och nyttjas av en liten grupp företag och därmed är det en minoritet av näringsidkare som har rättigheterna och situationen tenderar att bli oligopolartad.

---

<sup>39</sup> <http://nyheter24.se/nyheter/utrikes/477675-domanen-sex-com-sald-for-86-miljoner>, 2011-04-10

<sup>40</sup> <http://www.iac.com/>, 2011-04-10

## 4 FIRMA

---

*I kapitlet introduceras läsaren till begreppet firma och dess funktion, registrering, rättskydd och hinder. Bestämmelserna om registrering av firma och likheter och skillnader gentemot domännamnregistrering presenteras. Kapitlet baseras på litterära källor och firmalagen.*

---

### 4.1 INLEDNING

Firma är benämningen på en verksamhet som drivs av en näringsidkare (1 § FL) och den lagstiftning som stadgar rättigheter, skyldigheter, registrering m.m. avseende sådan verksamhet behandlas av firmalagen, FL. Lagen trädde i kraft 1976 och uppdaterades senast i december 1996. Lagen har till syfte att skydda näringsidkares rättigheter. Den definierar rätten till firma och krav som ska vara uppfyllda för att näringsidkaren ska få sin firma registrerad och därmed erhålla det lagstiftade skyddet. Firmalagen är generell för alla typer av firmor, men efter det att de registrerats faller de under olika lagstiftning baserat på dess associationsrättsliga form. Firmans funktion varierar utifrån olika kategorier av näringsidkare och kan innebära:

- i. Endast benämning för näringsidkaren vid ingång av avtal och andra privat och offentliga sammanhang. Dessa firmor har ofta en konventionell utformning och består av element som person-, ortnamn och verksamhetsbeteckning.
- ii. Aktiv marknadsföring, där firman använder sin särpräglade utformning för att synas.<sup>41</sup> Ofta vill eller har dessa firmor för avsikt att erhålla ett etablerat varumärke på sin aktuella marknad, som målgruppen inom deras konsumentkrets kan relatera till.

Firman betecknar en individualisering av en verksamhet. En firma är funktionell endast om den kan kopplas till specifik näringsidkare och innehar en egen särskiljningsförmåga enligt 9 § FL. Inom denna funktion förutsätts det att firman i sin funktion inte får vara vilseledande.<sup>42</sup>

---

<sup>41</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 1, s. 14

<sup>42</sup> Levin, M., *Immaterialrätt*, 2008, kap 5, s. 463

## 4.2 FIRMAREGISTRERING

För att en näringsidkare skall var ett rättssubjekt inom den svenska firmarätten, så måste information om firmans verksamhet finnas tillgänglig i offentliga register. Informationen som publiceras i registerna skall anses utgöra ett värde för allmänkänedom.

Registreringen har två primära syften: (i) ett offentligrättsligt syfte och (ii) att finnas till för privaträttsliga ändamål. Kontentan av de två syftena är att registreringen skall ge näringsidkaren ett firmaskydd. Genom registrering anses juridiska personer, så som aktiebolag, handelsbolag och ekonomiska föreningar m.fl., ha en rättspersonlighet och en firmarätt. De får en legitim rättslig identitet som både innebär förpliktelser och rättsligt skydd.<sup>43</sup>

Tidigare fanns det olika registreringsinstitutioner för olika former av rättssubjekt, t.ex. så registreras handelsbolag och enskilda firmor i handelsregistret och aktiebolag hos PRV. För att undvika kollisioner mellan registrerade skiljekännetecken i olika register är all registrering samlad och samordnad av PRV sedan 1992. Genom denna reform kan granskningen av ansökningar om firmarättigheter minimera risken för förväxling av firmakännetecken.

Det finns två sätt att få ensamrätt till en firma enlig 2 § 1 st FL: (i) genom registrering hos bolagsverket, BV, och (ii) genom inarbetning.<sup>44</sup> Utöver firmarätten så kompletteras bestämmelserna vid registrering av den associationsrättsliga lagstiftningen inom t.ex. Aktiebolagslagen, ABL, och Handelsbolagslagen, HBL. Därigenom tillkommer att man måste granska eventuella överträdelser och därefter tillämpa lämpliga sanktioner.

Rättsskyddet för firma begränsas även av vilken typ av bolag man registrerar. Aktiebolag registreras alltid i bolagsregistret hos PRV och deras geografiska skydd är nationellt. Handelsbolag, enskild näringsidkare och ideell förening som utövar näringsverksamhet registreras i handelsregistret (sedan 1992 administrerat av PRV). Registrering sker i det län där verksamheten skall bedrivas. Det skydd som förmedlas till en registrerad firma är skydd mot intrång på registrerade näringskännetecken av utomstående part. Detta återfinns i varumärkeslagen, VmL.

Vid registrering av firma gör bolagsverket en bedömning av om det finns risk för att: (i) ansökan skulle kunna leda till förväxling av redan existerande registrerade näringskännetecken<sup>45</sup> och (ii) om det föreligger en risk för att kommande ansökningar skulle innebära en förväxlingsrisk. Om en utomstående part gör intrång i registrerad firma, så finns det väl definierade sanktioner för detta.<sup>46</sup>

---

<sup>43</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 5, s. 68

<sup>44</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, s. 151

<sup>45</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 4, s. 39

### 4.3 SÄRSKILJNINGSFÖRMÅGA

För att få sin registreringsansökan godkänd, så krävs det att ansökande näringsidkare kan bevisa att firman har en särskiljningsförmåga. Särskiljningsförmåga skall inte förväxlas med förväxlingsbarhet. Särskiljningsförmåga betecknar egenskaper hos firma och markerar åtskillnaden från verksamheter av samma eller liknade slag. Huruvida firman har denna egenskap eller inte, påverkas i princip inte av om det i den aktuella situationen föreligger någon risk för förväxling med andra firmor.

När en näringsidkare ansöker om rätten till en firma måste två krav avseende särskiljningsförmåga uppfyllas: (i) förmåga att individualisera näringsidkarens verksamhet samt (ii) att verksamhetsord eller allmänbenämning på en vara inte ska vara förbehållas en viss näringsidkare. Vid registrering ska PRV ta hänsyn till båda punkterna.

Om ett kännetecken inte finns registrerat och en ansökan inkommer som omfattar denna, finns det inget krav på särskiljningsförmåga. Detta gäller nya företagsnamn, verksamhetsord och produkter med nyupptäckta funktioner. Enlig 9 § 1 st FL är en huvudförutsättning för att en firma skall kunna registreras att firman har för avsikt att särskilja innehavarens verksamhet ifrån andras. Vidare skall hänsyn tas till den tid och omfattning som firman har varit i bruk som föregått ansökan om registrering (9 § 2 st FL). Det betyder att en firma med förhållandevis liten originalitet, men som funnits under en längre tid eller i större omfattning, kan anses ha tillräcklig särskiljningsförmåga för att fungera som kännetecken. Firman skall anses vara inarbetad och därmed äga rätten att registreras. Detta innebär att inarbetning står över särskiljningsförmågan.

### 4.4 REGISTRERINGSHINDER

Inom firmarätten föreligger det registreringskrav, som sökande som ansöker om rätten till ett firmanamn måste uppfylla. Inom FL finns det åtta hinder för registrering av firma, som uppdelas i två huvudsakliga områden: (i) Hinder inom allmänna intressen och (ii) hinder för enskilda intressen.<sup>47</sup>

#### 4.4.1 Hinder inom allmänna intressen

Hinder inom allmänna intressen omfattar tre huvudpunkter, som avhandlar konkurrenters allmänna hänsyn. (i) Den första är goda seder och allmän ordning. Registrering av firma är förbjuden om firmans verksamhetssyfte är att störa den allmänna ordningen, som t.ex. att väcka förargelse hos allmänheten, d.v.s. andra parter inom samma verksamhetsområde. (ii) Det andra hindret är att en firma inte får registreras om firman utan tillstånd tagit en statlig eller

---

<sup>47</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 5.2, s. 77

internationell benämning eller förkortning, som enligt lag eller annan författning inte får användas som firmanamn för att det lätt kan förväxlas. Detta hinder gäller inte bara officiella beteckningar i oförändrad utformning utan också vad som liknas därvid. (iii) Det tredje hindret är att firmanamn inte kan registreras om namnet har för avsikt att vilseleda allmänheten. En firmas kännetecken skall överstämja med sanningen. Inom firmarätten tillämpas sanningsprincipen som enligt 15 § FL ger domstol rätt att förbjuda användning av vilseledande firma och enligt 16 § FL häva registreringen.<sup>48</sup>

#### 4.4.2 Hinder för enskilda intressen

Liksom det föreligger hinder för allmänna intressen kan det föreligga hinder för enskilda intressen. Firmalagen tar upp fem hinder för registrering som baseras på enskilda intressen: (i) Annans namn, (ii) litterära verk, (iii) förväxlingsskydd, (iv) näringsidkares använda kännetecken och (v) gemensamma varumärken

Det första hindret är användandet av annans namn. Enligt 10 § 1 st 4 p. FL får firmanamnet inte uppfattas som annans släktnamn, konstnärsnamn eller likartat namn. Att använda fiktiva karaktärers namn, såsom förekommer i populär kultur och litteratur, kan användas för att registrera firma under förutsättning att det inte är ett intrång i annans rätt till ett namn eller är vilseledande. Registrering av firmanamn för avlidna personer anses acceptabelt, t.ex. när firmor använder historiska personers namn som firmanamn. Undantag finns avseende namn som är ord som används i svenska språket och namn som blivit inarbetade som varumärken och inte längre av allmänheten uppfattas som personnamn.<sup>49</sup>

Det är även, enligt 10 § 1 st 5 p. FL, förbjudet för en firma att bedriva verksamhet under ett firmanamn som utgörs av titel för ett litterärt verk och/eller konstnärligt verk. Detta förutsätter att titeln är egenartad, d.v.s. att titeln uppfattas av allmänheten som benämningen på ett visst verk. En titel som endast anger vad verket handlar om anses inte vara av en sådan särprägel att det kan betraktas som ett skyddat verk. Det är inte heller tillåtet att registrera ett firmanamn som kränker annan parts upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk. Detta skall skydda namn på personer och orter i litteratur, under förutsättningen att namnet i sig är upphovsrätligt skyddat p.g.a. sin originalitet.

Registrering av firma är inte godkänd om namnet är förväxlingsbart med en annan näringsidkares släktnamn, skyddade näringskännetecken- eller varumärken enligt 10 § 1 st 6 p. FL. Hindret är en

---

<sup>48</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 5.2, s. 77f

<sup>49</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 5.2.4, s. 83

central bestämmelse för att undvika konflikt mellan kännetecken som tillhör flera näringsidkare. En näringsidkarens släktnamn skyddas i större utsträckning än det skydd som involverar släktnamn i allmänhet. Hindret av registrering blir aktuellt, inte bara när firmas namninnehåll kan kopplas till ett skyddat släktnamn, utan även när det anses föreligga en risk för att det kan leda till förväxling eller kränkning. Skyddet kan bara åberopas i förhållande till näringsidkare, som driver en verksamhet inom samma geografiska område som ansökan avser och verkar i samma bransch som sökande. Hindret avser även att skydda näringskännetecken eller varumärken som är registrerade eller allmänt inarbetade.

En ansökan om firmaregistrering ska avslås om firman anses vara förväxlingsbar med näringskännetecken eller varumärken som vid tiden för ansökan nyttjas av annan näringsidkare. Detta förutsatt att sökande kände till detta och sökanden inte börjat bedriva sin verksamhet innan de redan befintliga kännetecknena började användas.

Bestämmelserna i 10 § 1 st 7 p. FL ger ett registreringskydd, som tillämpas för att täcka de näringskännetecken och varumärken som inte skyddas av de lagar för immateriella tillgångar som återfinns i FL och VmL. För att bestämmelsen skall utgöra ett registreringshinder måste det finnas ett skydd för de redan befintliga kännetecknena. De skall redan ha brukats i kommersiellt syfte och anses som inarbetade genom marknadsföring eller affärsförhandlingar. Skyddet gäller inte om endast förberedelse till användning har skett. En registreringsansökan anses inte heller vara tillräckligt för att tillgodose sig ett ibruktaget kännetecken. Om inarbetningen av kännetecken påbörjats innan registrering, men efter att sökande av registrering själv börjat använda firman så är hindret inte tillämpligt.<sup>50</sup>

Av medlemskapet i EU följer att Sverige skall kopplas till EG-förordningen om gemenskapsvarumärken. Det innebär att man kan hindras från att registrera ett firmanamn om det gör intrång för medlemsländernas gemensamma varumärken eller i nationellt skyddat varumärke. I Sverige sanktionernas överträdelse i form av förväxling av kännetecken för gemenskapsvarumärken med hävning av registrering av firmanamn enligt 16 § FL.

## 4.5 FIRMA SOM VARUMÄRKE

Firmatecknare väljer ofta, om inte alltid, att skapa sig en särskiljningsfaktor genom att ansöka om rätten till registrering av ett varumärke. Anledningen är att den tänkta målgruppen konsumenter skall kunna identifiera firmans verksamhet och därmed minimera risken för förväxling. I modern

---

<sup>50</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, s.153



tid är kommersialisering av varumärken lika viktig som själva verksamheten, eftersom unik särprägel är att betrakta som en viktig konkurrensfördel. En ökad konkurrens med varumärken har resulterat i att firmor tvingas till att använda påhittade ord, företagsnamn och slogans som varumärken för att skapa en särprägel.<sup>51</sup>

Främst används det namn som inom marknaden ger företag och deras produkt identitet. Det finns signaler för att gränsen mellan firma och varumärkesanvändning håller på att försvinna, eftersom många företag har registrerat sina företagsnamns förkortningar eller valt att lansera firmanamn som varumärke. Det finns alltså ett förhållande mellan firmalagen och marknadsföringslagen, MFL.

Det förhållandet gestaltar sig i MFL genom att det stadgas att marknadsföring skall överensstämma med god marknadsföringssed och ej vara vilseledande för konsumenter och näringsidkare. Två saker som räknas dit är vilseledande reklam, 4 § MFL, och efterbildningar som ökar förväxlingsbarheten, 8 § MFL. Genom dessa bestämmelser är det möjligt att vid vite förbjuda användning av vilseledande kännetecken även om upphovsmannen inte åtnjuter firmarätligt skydd. Förbud för vilseledande kännetecken hittas också i 15 § FL.<sup>52</sup>

---

<sup>51</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 1, s. 21

<sup>52</sup> von Essén, E., *Firmarätt*, 1998, kap 1, s. 24

## 5 ANALYS

---

*I analyskapitlet tar jag upp de specifika reglerna för rätten till domännamn och ifrågasätter reglerna och vad som vore en bättre lösning, men också varför det nuvarande systemet är vad det är idag. Utöver det analyserar jag firmarättens kopplingar till IIS dotterbolag NIC-SE.*

---

### 5.1 DOMÄNNAMNS BETYDELSE

Domännamns betydelse har sett över tiden ökat. Kommunikationen via domäner har i många fall blivit den primära kommunikationskanalen för näringsidkare. Domännamn har en relativt låg startkostnad och når stor spridning geografiskt sett, även om registrering och administration av domänen sker i Sverige.

En av de främsta anledningarna till Internets framgång är privata organisationers insatser för att utveckla och standardisera Internet. Utvecklingen drivs globalt av kontinuerlig revidering och utbyte av information mellan olika tillsynsmyndigheter och domännamns administratörer. Ur ett ekonomiskt perspektiv är skyddet för nätverksbaserad kommersialisering avgörande för vilken betydelse Internet kommer att spela i framtiden. En positiv utveckling kräver att man kan motverka störningsmoment. Det ska dock nämnas att för den betydelsen av IT-tjänster och den positiva utvecklingen, som uttrycks i Prop. 2004:05/175, skall vara möjlig krävs ett ansvarstagande från slutanvändarna. Dessa måste beakta säkerhetsbrister i sin utrustning och sin förmåga att motstå attacker och intrång. Bästa sättet att motverka detta är att öka säkerhetsmedvetandet hos användarna och förbättra regelstyrningen i för domänanvändandet. Med den förväntade ökade betydelsen av domänrelaterad verksamhet är det sålunda av väsentlig betydelse att det finns en organisation med klara regler för rättigheterna till domännamn för användare, samt bestämmelser för denna domännamnsinnehavares skyldigheter jämte emot administratören och allmänheten.

### 5.2 LAGSTIFTNING OCH REGISTRERINGSVILLKOR

Utifrån insamlad data och inhämtad faktabas kan det konstateras att Lag 2006:24 om nationella toppdomäner för Sverige på Internet är den utgångspunkt som var analys av domänlagstiftningen måste utgå ifrån. Regeringens proposition 2004/05:175 och det resulterande strategiförslaget från

PTS (Strategier för ett säkrare Internet i Sverige, 2006) utgör bakgrunden och målbilden för den befintliga lagstiftningen.

Bestämmelserna har en hierarkisk struktur, där lag 2006:24 ger riktlinjer för vilka krav som ställs på tillsynsmyndigheten och administratören och som reglerar deras inbördes roller. Regelverken, RV och ATF, återger de rättigheter och skyldigheter som föreligger mellan administratören och domännamnsinnehavare, se avsnitt 3. Anledningen till att den svenska regleringen erhållit just nuvarande form är att den skall leva upp till de rekvisit som stadgas i Prop. 2004/05:175, se avsnitt 2.2.3. Att fastställa de övergripande bestämmelserna och sedan överlåta revidering av regelverket till IIS gör att regelverket blir mer dynamiskt och på så sätt kan följa med den tekniska utvecklingen. Nackdelen med detta förfarande är att reglerna är en svagare form av styrning än lagstiftning. Överträdelser av reglementet är att betrakta som avtalsbrott, rörande det avtal som föreligger mellan NIC-SE och en domännamnsinnehavare. Följaktligen skulle lagstadgade regler ge en starkare styrning, men på bekostnad av dynamiken. Långa handläggningstider skulle krävas för att riksdagen skall kunna revidera och stifta lagar för att reglera toppdomänen. Om en ansökande part har synpunkter på regelverk och registreringsförfarande kan denne alltid vid missnöje överklaga ett beslut. Detta överklagande kommer då att behandlas inom ramarna för den starkare formen av reglering, d.v.s. lagstiftningen.

En annan aspekt som måste beaktas är det globala systemet för toppdomäner som administreras av ICANN. Förändringar på global nivå måste kunna avspeglas på lokal nivå, utan den fördröjning som revidering av lagstiftning skulle innebära. En av fördelarna med att kontinuerligt kunna bearbeta strukturen av Internet är att man kan uppnå säkrare transaktioner och effektivare arbete. Genom ökad förståelse för och bearbetning av regelsystemet går det att närma sig ett harmoniserande system på ett global basis som skulle effektivisera samverkan.

Enligt lag 2006:24 är det denna lags föreskrifter som är gällande, vilket i sin tur innebär att IIS regler är gällande. IIS föreskriver att tvister skall slitas i enlighet med ATF. Det klargörs dock att beslut kan överklagas, enligt lag (2006:24) 15 §. Förfarandet indikerar att ansvariga myndigheter helst vill lösa tvister utan domstolsinblandning eftersom en stor del av regelverket inte är direkt stadgat i lag.

Vid överträdelser av RV slits sålunda tvisterna i första hand enligt ATF, se avsnitt 3, vilket är fördelaktigt eftersom situationen får en fackmässig bedömning, såväl tekniskt som juridiskt. Tvistelösningen blir även en relativt kort beslutsprocess, jämfört med om tvisten skulle behandlas i domstol. Förfarandet kan liknas vid skiljedom. Skillnaden mellan ett beslut från tvistelösare och en skiljedom är att tvistelösarens bedömning och utlåtande inte är strikt avgörande vid en tvist,

utan det ges utrymme att överklaga i domstol. Tvistelösarens beslut är även en offentlig handling, medan en skiljedom är belagd med sekretess. Målsättningen med nuvarande regelverk är att undvika domstolsinblandning, då det innebär att en tvist kan både bli kostsam och utdragen om parter inte kan enas utan ett domstolsutlåtande.

RV:s utformning som förhållningsregler appliceras som ett tvingande regelverk utan att vara lagstadgat. Det är en standardisering av reglerna för domänregistrering. Reglerna är mer detaljerade än lagen vilket gör att lagen är mer öppen för tolkning och därmed är det uppenbart att vid tvist söka stöd i RV och ATF. ATF förhåller sig till domstolsavgörande så som RV förhåller sig till lagstiftningen; det är ett regelbaserat system som är tänkt att underlätta och som kan uppdateras löpande för att följa den tekniska utvecklingen på Internet. Dynamiken i reglerna inom RV och ATF kan även antas vara av central betydelse för att IIS skall kunna uppfylla rekvisiten i prop. 2004/05:175, för att kunna påverka Internetklimatet i Sverige och påverka samhällsutvecklingen.

### 5.3 SAMSPEL MELLAN REGELVERKEN

Regelverket är tänkt att harmonisera med lagstiftningen kring rättigheter kopplade till särskilda kännetecken för en viss verksamhet, det finns dock vissa inneboende konflikter. Till skillnad från t.ex. varumärken finns inte domännamn definierade i lag som immateriella rättigheter. Det går sålunda inte att finna stöd för denna tes vare sig i lag eller i befintliga regelverk. Även om domännamnet har sitt ursprung i ett varumärke eller ett varumärke utgör en dominerande del av domännamnet, så faller det inte under immaterialrättens bestämmelser. Däremot kan det, som det konstaterats i fallet med i IKEA, ses som intrång om ett domännamns dominerande del utgörs av ett redan befintligt och etablerat firmanamn eller varumärke. Som en del av den svenska regleringen av domännamnsregistreringen finns det en öppenhet för företag som vill använda sitt firmanamn eller varumärke som domännamn. Särskilda kännetecken, avseende både varumärken och firma, stärker inarbetningen och etableringen och därmed rättigheten till ett specifikt domännamn. Stödet återfinns i VmL och FL. Anledning till att en näringsidkare skulle använda sitt varumärke eller firmanamn som domännamn är för att skapa en enhetlighet, som inte leder till oklarheter för målgruppen som företaget riktar sig till.

IIS regelverk gynnar klara kopplingar mellan verksamhet och domännamn. Allmänhetens kännedom om verksamhetens namn spelar en stor roll vid registreringen. NIC-SE måste undersöka om firmanamnet finns registrerat hos BV och om det är en del av den sökandes verksamhetskännetecken. Regeln i de allmänna villkoren avseende att domännamnet ska återspegla verksamheten, i enlighet med vad som redan finns beskrivet i utfärdat

firmaregistreringsbevis, ger uttryck för detta. På detta sätt harmoniserar RV med FL. Det finns en tillåtelse för avvikelser mellan firmans verksamhet och domännamn om det *”bättre överstämmer med hur verksamheten är känd av merparten av dem som använder sig av verksamhetens produkter och tjänster”*<sup>53</sup>. Detta påstående kan också kopplas till den faktiska innebörden av domännamnet. Domännamn utgörs ofta av förkortningar, och inom firmateckning så är förkortningar accepterbara endast om själva förkortningen är ett kännetecken för verksamheten.

Verksamhet som inte bedrivs via Internet har i lagstiftningen ett omfattande skydd. Genom firmaregistrering skapar firmatecknaren ett immaterialrättsligt skydd på marknaden för sitt firmanamn och firmans kännetecken. Genom varumärkesregistrering skapas ett samlat skydd för produktens namn, utformning och funktion. Detta skydd visade sig inte omfatta rätt till ett specifikt domännamn, även om det skulle kunna ses som en naturlig förlängning. För att gynna investeringar i IT-infrastruktur och för att driva på utvecklingen av utbudet av produkter och tjänster på nätet krävs ett basalt skydd för de värden som genereras av investeringar i nätbaserad infrastruktur. Efter granskning av förarbeten till befintlig lagtext så framgår det att regelverket för domännamn är framtaget för att skapa skydd för domännamnsinnehavare och hindra obehöriga att kapa domännamn. Likheten mellan lagstiftningarna (VmL, FL och lag 2006:24) ligger i att samtliga har för avsikt att förse en näringsidkare med skydd för hans verksamhet och dess kännetecken. Skillnaden ligger i att de inriktar sig på olika former av kännetecken och under olika omständigheter.

NIC-SE:s krav innebär att företag som vill ha en webbdomän med toppdomänen .se måste bevisa sin individualisering. Genom att uppvisa ett giltigt firmaregistreringsbevis, kan sökanden styrka att det inte föreligger någon risk för att det valda domännamnet ska kunna förväxlas med andra befintliga domännamn. Dessutom måste man bevisa att namnet inte leder till förväxling med ett befintlig inarbetat firmanamn som inte är innehavare av ett domännamn. Ofta löper rättigheten till ett domännamn hand i hand med att innehavaren har ett registrerat firmanamn. Därmed förutsätts att det inte finns någon förväxlingsrisk. Detta grundar sig på att man vill undvika att företag på den reala marknaden inte förbises, eftersom man vill verka för att verksamheter med befintlig och etablerad verksamhet skall prioriteras. Man fortsätter att tillämpa en ”först till kvarn”-princip, men bibehåller ändå principen att etablerade företag inte ska riskera att förväxlas med nystartade verksamheter. Detta kan exemplifieras med fallet iloveikea.se och IKEA. Konkurrens anses generellt som nyttigt för utvecklingen av domäner. Dock är att åtnjuta fördelar av att använda ett redan etablerat företagsnamn som dominerande del i ett nytt företagsnamn och applicera detsamma på ett domännamn, även om påvisad särskiljning finns i verksamheten, direkt klassat som intrång i befintlig verksamhet. En avgörande olikhet mellan

---

<sup>53</sup> Rosén, J., Media och immaterialrätt, 2003, kap 3, s. 37

regelverket för toppdomänen och FL avser det geografiska skyddet. Firmor som är registrerade i handelsregistret erhåller endast ett lokalt skydd. Då domännamn är tämligen globala till sin natur, eller åtminstone nationella, utsträcker sig skyddet för domännamnet i samma geografiska utsträckning. En förväxlingsrisk kan sålunda föreligga på det nationella planet, om än denna inte existerar på det lokala planet där firmorna normalt verkar. ”Först till kvarn”-principen gäller då.

## 5.4 ORGANISATION

Lag 2006:24 är strikt och riktar sig främst till tillsynsmyndigheten, PTS, och administratören, IIS. Lagen klargör att administratören har som uppgift att se till administration och registreringsverksamheten. Hanteringen sker utifrån bästa möjliga förmåga. Detta ger IIS fria händer att utforma regler som är lämpliga för att en användare ska få lov att registrera ett domännamn med toppdomänen .se, vilka påföljder som blir aktuella vid överträdelse av dessa regler samt förfarande för att utreda en uppkommen tvist. IIS utformar registreringsreglerna utifrån sina direktiv för att skapa ett gynnsamt Internetklimat i egenskap av administratör av toppdomänen. Då IIS besitter den mest omfattande informationen och erfarenheten förefaller IIS vara lämplig för att utforma regler, men man kan tänka sig att det här kan uppstå problem med överensstämmelsen mellan regler och de myndighetsdirektiv som utgått.

En av de främsta anledningarna till att eventuella stadgade regler skulle stå i konflikt med myndighetsdirektiven är att IIS utöver myndighetsdirektiven måste förhålla sig till ICANN och dess regelverk. Det finns ingen lag som stadgar hur registreringen av domännamn med toppdomän .se bör förhålla sig till utvecklingen av andra länders regelsystem och vice versa. Det medför att statens kontroll minskar, då IIS själva fogar över samverkan och agerar utifrån vad som anses nödvändigt att göra för att sköta den tekniska driften. Staten ges insyn genom IIS lagstadgade upplysningsplikt gentemot PTS. På detta vis kan PTS löpande granska att IIS fullgör sitt uppdrag.

## 5.5 AVTALSFÖRHÅLLET

Utifrån de regler som instiftas av IIS är det antal kriterier som varje sökande om ett domännamn måste uppfylla och tillika regler som sökanden måste uppfylla i egenskap av domännamnsinnehavare. Godkänd registrering innebär att innehavaren av ett domännamn ingår ett avtal med NIC-SE. Vid överträdelse av avtalets förpliktelser inträffar påföljder som kan innebära att innehavaren förlorar rätten till domännamnet. Misstanke om överträdelse är tillräckligt för granskning, men innebär inte att innehavaren per automatik förlorar rätten till domännamnet. Tas utgångspunkten i att IIS äger alla domäner med toppdomänen .se kan avtalsförhållandet också liknas vid ett licensförfarande, då tiden för gällande domän är begränsad

och dess förnyande är förknippat med en årlig kostnad. Avtalet innebär således att med godkänd registrering förfogar innehavaren, mot erläggande av den årliga avgiften, över rätten till sitt domännamn under toppdomänen .se. Innehavaren ansvarar därmed att för att verka för att upprätthålla de regler som förskrivs i RV. Avtalet mellan parterna styrs av avtalsrätten vid uppkomst av tvist. Avtalslagen är dispositiv, men avtalsvillkoren måste förhålla sig till lagstiftningen avseende domännamn samt myndighetsdirektiven, genom RV.

## 5.6 GENERALISERING

Målsättningen med RV och ATF är att uppfylla tre kriterier: (i) tydlighet, (ii) förståelse och (iii) trygghet, se avsnitt 2.2.3. Genom att uppfylla dessa kriterier vill regeringen skapa ett Internetklimat som främjar användningen av Internet. Som diskuterats ovan förväntas Internets betydelse för samhällsutvecklingen att öka. Med utvecklingen är det viktigt att det finns klara regler och sanktioner för att förebygga och åtgärda överträdelser. Generell lagstiftning kan innebära ett problem ifråga om tydligheten.

Även om elektroniska kommunikationsmedier har många likheter, så uppvisar olika former av elektroniska kommunikationer olika särdrag. Vid generalisering kan lagstiftning som rör ett mediums särdrag få oönskade implikationer för andra elektroniska medier. Detta är en anledning till att en specifik lag för domännamn stiftades istället för revidera befintlig lagstiftning avseende elektronisk kommunikation. En separat lag för Internetdomäner har möjlighet att beakta Internets särdrag. Genom att hålla isär lagstiftningen för olika elektroniska medier kan tydligheten i lagstiftningen upprätthållas. RV och ATF är även utformade för att framhäva tydligheten. RV och ATF är regler utformade utifrån praxis för att vara anpassningsbara till utvecklingen av Internet inom Sverige och de är på så sätt avsedda att bevara både tydlighet och trygghet då förutsättningarna kontinuerligt förändras.

## 6 SLUTSATS

Internets särart som elektronisk kommunikationskanal gör att man måste öka förståelse, säkerhet och trygghet för att erhålla fortsatt utveckling av ekonomisk verksamhet på Internet. Som ett led i detta krävs ett basalt skydd för domännamn registrerade i Sverige. Lag 2006:24 om nationella toppdomäner för Sverige på Internet utgör grundstommen för registrering av domännamn i Sverige under toppdomänen .se. Lagen bemyndigar PTS som tillsynsmyndighet och den privata aktören IIS som administratör av toppdomänen. Regleringen avseende domännamn i Sverige består av två komponenter: en generell överbyggnad stadgad i lag som kompletteras av detaljstyrning i form av regler upprättade av domänadministratören. Konstruktionen bör ses som ett resultat av målsättningen att reglerna ska följa den tekniska utvecklingen av Internet. Anledning är att lag tar lång tid att revidera, medan regler är mer dynamiska. Målet är att skapa trygghet för ekonomisk verksamhet på Internet.

Domännamn är inte någon immateriell rättighet, men kan anses vara en immateriell resurs. Då det inte kan ses som en immateriell rättighet omfattas det inte av lagstiftning avseende immateriella rättigheter för en näringsidkares specifika kännetecken, utan separat lagstiftning krävs. Det finns likheter mellan firmaregistrering och domännamnsregistrering och det skydd som erhålls, men det föreligger även väsentliga skillnader. Båda regelverken syftar till att skydda enskilda näringsidkares intressen. Likheten mellan regleringarna utmärker sig i de rekvisit som skall vara uppfyllda för att erhålla registrering och att de syftar till att minimera förväxlingsrisken mellan verksamheter.

Skillnader föreligger huvudsakligen i att firmateckning inriktar sig mer på att skydda säregenheten för en verksamhet, medan domännamnregistrering är ett skydd för ett uttryck för en verksamhets kännetecken. Regelverken skiljer sig även åt i sin struktur. Firmalagen är ett etablerat regelverk stadgat i lag vars omgivning inte är under samma kontinuerliga utveckling som Internet, medan regleringen för domännamn är utformad för att beakta föränderligheten. Omfattningen av skyddet skiljer sig även åt. Firmaskyddet är starkare än domännamnskyddet, men når inte samma geografiska spridning. Firma är lokalt skyddad där verksamheten bedrivs, medan domännamn blir globala även om verksamheten drivs lokalt. Skyddet skiljer sig sålunda i teorin i geografisk omfattning, om än inte alltid i praktiken.



## 6.1 VIDARE FORSKNING

Under arbetets gång har en del intressanta områden identifierats i anslutning till ämnesområdet.

- *Civilrättsligt- eller offentligrättsligtproblem.* Är överträdelse en bedömning utifrån offentlig rätt eller civilrätt? Problematiken för dagens praktiserade jurister är att identifiera vilken rättslig bedömning som skall tillämpas när en tvist rörande domännamn uppstår. Domännamn har del i båda rättsområdena och måste bedömas i varje individuellt fall . Genom vidare granskning skulle man lättare kunna identifiera om rätten till domännamn är av civil- eller offentligrättslig karaktär.
- *Forskning kring hur samspelet fungerar mellan IT och juridik.* Anpassning av juridiken till tekniska tillämpningar och hur dessa skall tolkas i juridiken. När man uppnår en mer hybrid kunskap inom IT-juridiken kan man enklare hitta lämpliga lösningar för att minimera riskerna om missförstånd p.g.a. teknisk okunskap.
- *Löpande forskning inom området domännamnsrättigheter.* Då den tekniska utvecklingen rör sig fortare än juridiken, kommer juridiken löpande att behöva revideras. Det föreligger alltså ett behov av att kontinuerligt granska rättsläget för att erhålla aktuell kunskap om området.
- *Kopplingen mellan internationella regelverk för registrering av domännamn och den svenska regleringen.* Det är av intresse att granska överrensstämmelse mellan regelverk, påverkan sinsemellan och vilka effekter det har på domänregistreringsbeteenden.
- *Måluppfyllelse för registreringsförfarandet i förhållande till de målsättningar som ställts upp.* Det kan anses vara av intresse att efterforska hur väl IT-politiken och myndighetsdirektiven omsätts i regelverken för att uppnå uppsatta mål.

## 7 REFERENSER

### Rättskällor

Lag (2006:24) *om nationella toppdomäner för Sverige på Internet.*

Lag (2003:389) *om elektronisk kommunikation.*

Registreringsvillkor gällande för toppdomänen .se, 2011.

Alternativt tvistlösningsförfarande för domännamn i toppdomänen ".se", 2010.

### Förarbeten

Prop. 1999/2000:86

Prop. 2002/03:110 *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*

Prop. 2004/05:175 *Från IT-politik för sambället till politik för IT-sambället*

PTS rapport: *Strategi för ett säkrare Internet i Sverige.* PTS-ER-2006:12

Näringsdepartementets: *Uppdrag till PTS utreda begreppet "öppenhet", 2009, N2009/4830/ITP*

IIS: *Angående PTS underrättelse 2009-08-27. Dnr 09-6818*

### Litterära källor

Rosén, Jan, *Medie- och immaterialrätt*, 2003

von Essén, Eric, *Firmarätt*, tredje upplagan, 1998

Levin, Marianne, *Immaterialrätt*, nionde upplagan, 2008

### Muntliga källor

Karlsson, Christian, Jansson, Magnus, VICI advokatbyrå, Lund.

IIS, Internet infrastruktur stiftelsen. Webbcorrespondens

### Webbkällor

<http://www.idg.se/2.1085/1.17893>, Nic-se tar Comitnet i örat , 2004., 2011-04-23

[http://www.e24.se/entreprenor/ikea-tar-namnstrid-om-iloveikease\\_1350537.e24](http://www.e24.se/entreprenor/ikea-tar-namnstrid-om-iloveikease_1350537.e24), 2011-05-23

<http://www.iana.org/domains/root/db/>

<http://www.nisus.se/sodertorn/epliktutr.html>

<http://www.iac.com/>

<http://topnews.us/content/227997-bankrupt-escom-llc-s-sexcom-domain-fetches-www>.

<http://nyheter24.se/nyheter/utrikes/477675-domanen-sex-com-sald-for-86-miljoner>

[http://www.iis.se/docs/nyaRegistreringsvillkor\\_sv1.pdf](http://www.iis.se/docs/nyaRegistreringsvillkor_sv1.pdf)

[http://www.pg.com/en\\_US/brands/all\\_brands.shtml](http://www.pg.com/en_US/brands/all_brands.shtml)

<http://www.prh.fi/sv/tavaramerkit/kvrekisterointi/madrid.htm>

<http://www.iis.se/om-se/historik>, 2011-04-20

[http://www.isoc.se/index.php?option=com\\_content&view=article&id=44&Itemid=53](http://www.isoc.se/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=53), 2011-05-12

<http://www.thomascookgroup.com/history>, 2011-05-23

<http://www.iis.se/om-se>, 2011-05-20

[http://www.e24.se/entreprenor/ikea-tar-namnstrid-om-iloveikease\\_1350537.e24](http://www.e24.se/entreprenor/ikea-tar-namnstrid-om-iloveikease_1350537.e24), 2011-05-23

<http://www.idg.se/2.1085/1.17893>, Nic-se tar Comitnet i örat , 2004., 2011-04-23

<http://www.iis.se/>, 2011-04-20

<http://www.wipo.int/portal/index.html.en>, 2011-04-20



## INTERVJUGUIDE

### **Inledning**

Presentera mig: Vem jag är, namn och sysselsättning.

Hur min frågesällning ser ut och min avsikt med min granskning?

Hur intervjun är utformad.

Hur informationen som kommer fram skall användas i uppsatsen.

### **Allmänt.**

- Jag arbetar en med uppsats med syfte att granska domännamns registrering och regelverk.
- Hur hanteras detta av jurister
- Hur ser en vanlig konflikt ut när det handlar om rätten till ett domännamn.

### **Juridiska aspekter**

- Hur betydelsefullt är ett domännamn idag?
- Vad är det vanligaste problemet med domännamn?
- Hur har syftet med Internet utvecklats utifrån ett handelsjuridisk perspektiv?
- Firma och Domännamn har likheter och praktiken är lika och ändå har de många skillnader. Vilka är de främsta likheterna och skillnaderna?
- Vilka problem skapas när rätten till en firma inte är synonymt med rätten till ett domännamn.?
- Är inte domännamn en immaterialrättighet?

### **Hur kan detta utvecklas?**